

בית הספר הומניסטי-סביבתי

מועצה מקומית
יוקנעם עילית

בונים ביחד

בית חינוך הומניסטי – סביבתי

הצעה לתהליך שינוי בבית ספר אורנים

מוגש על ידי :

קבוצת הורים יוזמת
רשת ח.מ.ה. לחינוך ממלכתי-הומניסטי
המכון למחשבה חינוכית - מכללת סמינר הקיבוצים
צוות בית-ספר אורנים
מועצה מקומית יוקנעם

חזון ערכי וחינוכי

ייעוד חינוכי

ביה"ס "אורנים", כבית חינוך הומניסטי וסביבתי, מאמין בייעוד החינוכי של קידום כלל תלמידיו ותלמידותיו לקראת חיים אנושיים מלאים ואוטונומיים של מימוש עצמי, איכות תרבותית, הגינות חברתית ואחריות סביבתית. ביה"ס יפעל לפתח את אישיות התלמידים וכישרונותיהם, להכשיר אותם לאזרחות פעילה ואחריות בחברה דמוקרטית, להעשיר את עולמם במורשות התרבות הכללית והיהודית, ולטפח בהם את הידע והרגישות שנדרשים לשמירת הסביבה הטבעית וטיפוחה.

חינוך ערכי הומניסטי

ביה"ס יטפח בקרב כל באיו את ערכי היסוד של כבוד האדם, שוויון ערך האדם ויחסי שלום והתחשבות בין בני האדם; זאת מתוך זיקה לערכי מגילת העצמאות, ולאמנות הבינלאומיות בדבר זכויות האדם, זכויות הילד והשוויון בין המינים. ביה"ס יפעל להטמיע בתלמידיו את האכפתיות והאחריות לכיסוסה של חברה הומנית וצודקת, שבה כולם נהנים מהזכות וההזדמנות לחיים של רווחה, התפתחות והגשמה עצמית.

רוחב דעת, כישורי חשיבה ולמידה פעילה ומשמעותית – עץ הדעת כעץ חיים

כדי שחינוך אינטלקטואלי אכן יתרום למימוש העצמי של התלמידים ולקידום שגשוגה של החברה יש לארוג יחד את המרכיבים של השכלה רחבה, כישורי חשיבה ולמידה פעילה ומשמעותית. לפיכך, ברוח אמרתו של קהלת ש"חוכמה תחיה בעליה", ביה"ס ישקוד לפתח את חשיבתם והשכלתם של התלמידים, תוך הסתמכות על סקרנותם וחקרנותם הטבעית של התלמידים, טיפוח רוחב אופקים וראייה רב-תחומית, פיתוח חשיבה מדעית, ביקורתית ויצירתית, ואתגור תמידי של החשיבה באמצעות סוגיות ערכיות, אקטואליות ותרבותיות.

פיתוח האישיות וכישורי חיים

ביה"ס יטפח את אישיות התלמידים באמצעות חיזוק תחושת הערך העצמי והמסוגלות של התלמיד; עידוד עניין פעיל בחברה, בתרבות ובסביבה הטבעית; טיפוח האינטליגנציות והכישורים בתחומי החשיבה, הרגש, התנועה, היצירה והיחסים החברתיים; סיוע בעיצוב אישיות אוטונומית הניכרת בעצמאות מחשבתית ושדרה מוסרית; חיזוק היכולת לשליטה עצמית ואחריות אישית.

אקלים חברתי ושותפות קהילתית

ביה"ס יבסס אקלים חברתי שיבטיח את הרווחה האישית ותחושת המוגנות של כל השותפים בקהילת ביה"ס; שניכר ביחסי אכפתיות ותמיכה בינאישיים; שמפתח מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; שמטפח את השותפות של התלמידים, ההורים והקהילה בהכרעות הנוגעות לתרבות ביה"ס; ושמקפיד על נורמות של הגינות, כבוד הדדי, ופתרונות בלתי-אלימים של מחלוקות.

אורחות חיים ומאפיינים מרכזיים של תרבות בית הספר

חינוך טוב אמנם לא יכול להתקיים ללא אידיאלים נעלים של פיתוח הפרט וקידום החברה והסביבה, אך מבחנו האחרון הוא במעשה – באורחות החיים ובמאפיינים של תרבות בית הספר. לפיכך בחרנו לתאר את מאפייניו הרצויים של בית הספר במונחים שכל אדם יכול לחוות אותם ולהבינם: התלמידים, המורים, ההורים ורשויות החינוך.

מבחנו של בית ספר אורנים, שיהיה **בית ספר טוב** בשלושת ההיבטים הבאים:

טוב אישי, חווייתי, סובייקטיבי: שכל השותפים בקהילת בית הספר יחוו שביעות רצון, שטוב להם בבית הספר, שהם שמחים לבוא אליו, שהם חווים בו התנסויות משמעותיות וחשים בו "גאוות יחידה".

דוגמאות למאפיינים שיתמכו בהשגת יעד זה:

- א. התלמידים יתקבלו בסבר פנים נעים, יחוו שמגלים בהם עניין ומכירים אותם על צורכיהם הייחודיים. יחוו אמון כלפי המורים שהם "באמת חפצים בטובתם".
- ב. צוות בית הספר ייהנה מתחושה של דאגה וערבות הדדית, מתנאים פיסיים הולמים הנדרשים לחינוך ולהוראה, מאפשרויות של שותפות והתפתחות פרופסיונלית, מיחסים של מוגנות, רגישות וכבוד הדדיים עם התלמידים וההורים, ומקבלת הערכה ותמיכה מהקהילה.
- ג. ההורים יהיו מעורבים בקידום יוזמות ובהעשרה בתכנים שיביאו ברכה חינוכית לבית הספר. יזכו לשיתוף פעולה קשוב ורגיש מצד צוות ביה"ס ורשויות החינוך, ויקבלו מן הצוות החינוכי תמונה שלמה על מצבם והתפתחותם של ילדיהם בתחומים השונים של חייהם.
- ד. קהילת יוקנעם תזכה לקבוצת תלמידים, מורים והורים שמגלים אזרחות פעילה ומעורבות קהילתית ענפה, כך שהקהילה כולה – על תושביה ומשאביה הטבעיים – יהיו גאים בצעיריהם ויראו ברכה במעשיהם.

טוב איכותי, אובייקטיבי ותפקודי: כלל הפעילות בבית הספר תתאפיין בסטנדרטים גבוהים – ברוחב דעת ובכישורי חשיבה, בתרבות הדיבור ובכישורי למידה, ביחסים בינאישיים של רגישות והגינות, בתרבות היצירה והאמנות, במעורבות חברתית, ובאחריות למתקנים ציבוריים ולסביבה הטבעית.

דוגמאות למאפיינים שיתמכו בהשגת יעד זה :

- א. הצבת יעדים מאתגרים ותובעניים כלפי צוות ביה"ס והתלמידים תוך הקניית ידע וכישורים המעידים על רמת הישג גבוהה.
- ב. חשיפה למופתים תרבותיים במדע, בהגות, במוסר ובאומנות.
- ג. התדיינות כיתתית משמעותית בנושאים אקטואליים, חברתיים ומוסריים, המפתחת מחשבה עצמאית, ביקורתית ויצירתית.
- ד. העשרת תוכנית הלימודים בתוכניות משנה שיאפשרו לתלמידים לפתח את כישוריהם הייחודיים.
- ה. פיתוח אמנה בית ספרית שמכוונת לסטנדרטים גבוהים של התנהגות חברתית נורמטיבית – ביחס לזולת, לרכוש הציבורי ולסביבה הטבעית – וכינון דרכים וערכאות להגשמתם.

טוב ערכי ומוסרי: בית הספר יפעל לטיפוח ערכי היסוד - כבוד האדם ושוויון ערך האדם, כערכים מחייבים – מעבר לכלל הבדל בדת, לאום, עדה, השקפה, מין, ומעמד כלכלי.

דוגמאות למאפיינים שיתמכו בהשגת יעד זה :

- א. בית הספר יפתח תוכנית לימודים ייחודית להקניית ערכי יסוד אלו. התוכנית תכלול הן הכרות עם טקסטים רלוונטיים, והן פיתוח רגישות ועמדות יסוד כלפי אדם, חברה וטבע. התכנית תהיה שזורה בכל הוויית בית הספר ולא בשיעורים מובחנים לנושאים אלו בלבד.
- ב. טיפוח תרבות בית ספרית של פתיחות, סובלנות, והימנעות מהלבנת פנים ומאלימות פיזית ומילולית.
- ג. פיתוח מנגנונים לשיתוף התלמידים באחריות לתרבות בית הספר.
- ד. הפגנת כבוד כנה למוצאו של כל תלמיד באמצעות מתן ביטוי מלא למורשות השונות מהן מגיעים התלמידים ומשפחותיהם.
- ה. דגש רב על גישה דיאלוגית כלפי אדם וטבע, שלעולם לא רואה בהם רק אמצעי להשגת יתרונות אישיים, אלא תמיד מכבדת את האחרים כבעלי ערך וצרכים אישיים וייחודיים.
- ו. טיפוח התנהגויות של אזרחות דמוקרטית פעילה.